

ผนวก ฉ

บทสัมภาษณ์พ่อแม่แก้ว :

โนราโบราณ

เมื่อก่อนหัด(ฝึก)ว่าบทโนรา แล้วหัดรำไปด้วย เรียนกันหลายคนผู้ชายทั้งหมด เด็กที่มาเรียน ที่มาจากที่อื่นก็มี พ่อแม่เอาลูกมาให้เรียน เขาว่าโนราทงเป็นพี่ชายของพ่อแม่มีชื่อตั้ง เขาก็เอาลูกมาให้เรียน พี่ชายของพ่อแม่สอนโนรา แล้วเที่ยวพาไปรำอยู่เป็นปีสองปี ไปรำเล่นโนราโรงครู คนมารับไปเล่น เช่น งานฉลองทราย งานบวชนาค งานมหาชาติ ส่วนโรงครูเพิ่งเริ่มเล่นกันทีหลัง ตอนแรกไม่ได้เล่น เพราะคนที่เล่นโนราโรงครูได้นั้นต้องเป็นคนที่แต่งพอกคือนุ่งสนับเพลา นุ่งผ้าลายตามแบบโนราเอาผ้าขาวมาพับเป็นชั้นๆ ตามจำนวนเทริดที่ตั้งบนพาดไล เป็นคนที่ตัดजू พ่อแม่ทำไม่ได้เพราะไม่ได้ตัดजू ไม่ได้ไว้जू และเมื่อมีอายุสี่สิบถึงยี่สิบเอ็ดปี ตัดजूแล้วบางคนก็บวช บางคนไม่บวช

พ่อแม่เล่าว่า เรียนกันไปพลางสอนกันไปพลาง สอนขับร้องกันทุกคืน คนตรีมีทับกลอง ฉิ่ง โหม่ง ปี่และซอ เวลาว่าเหมือนร้องเพลงนั้นแหละ โนราว่า เท่งกริ่ง ๆ คณะพ่อแม่ชื่อโนราทงเรียกตามชื่อพี่ชายของพ่อแม่ มั่นนายโรง มีนักรำห้าคนในคณะคือ บ่าวทงหรือโนราทง น่วม อั้น เปี่ยมและพ่อแม่แก้ว

บทที่หัดท่องกัน โนราทงสอนรำและเรียนกับบทที่ว่าเรียกว่าพรด(คือคำว่าบท) พ่อแม่ได้ร้องให้ผู้เขียนฟัง ดังเนื้อหาต่อไปนี้

มือเคยมือซ้ำ สิบนิ้ววันทาซ้ายอโห้ว

โห้วเทพเทวัญในชั้นใต้

มูลนายแม่น้ำซ้ำทางนี้

ซ้ำจะร้องบทเพลงไม่เกรงขาม

อย่าเก็บเนื้อความมายาวรี

ครูเคยครูสอน สะเดียงเยื้องก่อนตอฮา

ครูสอนให้โพกผ้า สอนซ้ำให้ทรงกำไล

ผืนหน้าไปข้างออก นิ่งชมดอกบานเย็น
 สีโง่งเข้าแลไม่เห็น สีโง่งเย็นมันบานแชน
 ภูตาดอกน้อย มันบานห้อยอยู่น่าแล
 ดอกอ่อนและดอกแก่ เก็บมาแลเกษร
 แมงมุมมะรินบินว่อน ส่วนดอกอ่อนมันหล่นขาด

นั่งผืนหน้าไปข้างออก นิ่งชมดอกกระดังงา
 มันแตกออกสีขา คนเก็บมาทำตุ
 นกเขาทั้งคู่ มันเกาะอยู่ที่ไม้พุก
 ตัวเมียมันมาหารัง ตัวผู้มันนั่งโยนูก
 บินเกาะไม้พุก ผู้โยนูกก็บินตามไป

ตอนเล่นโนราฟอเฒ่ายังไม่แต่งงาน เที่ยวเดินทางไปเล่นโนราไปเล่นถึงอำเภอระโนด อำเภอกระแสสินธุ์ ถ้าออกจากบ้านไปแล้วบางทีก็ว่าจะได้กลับบ้านใช้เวลาเป็นเดือนๆ ถึงสองเดือน เช่น เดินทางไปเล่นที่ เดินทางข้ามเรือ หาบของทุนของกันไปหลายคน มีพวกลูกคู่ พวกนักดนตรี ด้วย ตีทับสองคน โม่งฉิ่งสองคน ปี่คนกลองคน แล้วนักรำอีกห้าคน ราวสิบเอ็ดสิบสองคน เมื่อก่อนไม่มีผู้หญิงเลยไม่รู้ว่าเป็นเพราะเหตุใดและมีการแข่งขันกันด้วย ว่าโนราโรงไหนมีคนดูมากกว่าโรงอื่นๆ เช่นแข่งขันในงานมหาชาติ งานฉลองทราย ฟอเฒ่าเล่นโนราอยู่หลายปี ตั้งแต่อายุเก้าปีสิบปี แล้วเลิกเสียตอนอายุสิบแปดสิบเก้าปีตั้งแต่ก่อนแต่งงาน ฟอเฒ่าบอกว่าซัดลานไม่อยากเดินทางแล้ว

ฟอเฒ่าเล่าให้ฟังว่า กว่าจะได้กันกับแม่เฒ่าผู้เขียน ฟอเฒ่าถีบรถสามล้ออยู่พักหนึ่ง ฟอซัยเป็นพ่อเลี้ยง (เป็นแม่เดียวกันแต่คนละพ่อกับพ่อของฟอเฒ่า) ชื่อรถสามล้อให้คันหนึ่งราคา 25บาท ที่นาฬิกาฟอเฒ่ามีคนเดียว ราคาห้าร้อยบาทตอนนั้น จากนาสีทองไปท่าชะมวง 15 สตางค์ ถ้าไปถึงนาอำเภอรัตนภูมิ 20 สตางค์ สมัยนั้นค่ารถยนต์ไปควนเนียง 20 สตางค์ เพราะเมื่อก่อนเขาไปตลาดนัดควนเนียง ตลาดนัดท่าชะมวง แม่เฒ่าไปตลาดนัดท่าชะมวงมากกว่า ส่วนที่นาสีทองเพิ่งมีตลาดนัดขึ้นทีหลัง ฟอเฒ่าเลิกถีบสามล้อจ้ง และได้บวชหนึ่งพรรษาที่วัดนาสีทอง ท่านครูเถียนเป็นผู้บวชให้himนตมาจากวัดอื่น ในวัดนาสีทองเวลานั้นมีพระเก่าอยู่แล้วสามถึงสี่รูป และมีพระบวชใหม่แก่รูปที่บวชพร้อมกับฟอเฒ่าซึ่งตอนบวชนั้นฟอเฒ่าอายุยี่สิบเอ็ดปี และเป็นปีแรกที่มีการเลือกทหารฟอเฒ่าไปจับฉลากทั้งที่บวชเป็นพระอยู่ แต่หยิบฉลากไม่ได้จึงยังคงบวชพระต่อไป แต่

ตาสีหรือทวดสีสามีทวดเล็กก็บวชอยู่ด้วยกัน หยิบฉลากได้ต้องสีกไปเป็นทหาร ยุคนั้นเป็นทหารผ่านศึก เพราะญี่ปุ่นขึ้นสงขลา แม่เฒ่าเล่าให้แม่ผู้เขียนฟังว่า น้าสีเขียนจดหมายขอให้แม่เฒ่าซึ่งเป็นหลานส่งเงินไปให้ใช้บ้าง

บทร้องเชิญเรื่องเป็นพ่อของพ่อเฒ่าที่มาจับลงในร่างแม่เฒ่า ซึ่งแม่ผู้เขียนเป็นคนเรียบเรียงให้

อ้า...เชิญพ่อมาเชิญมาลง
เชิญพ่อมาลง มาเชิญพ่อมา
มาที่คนทรง เสียไวไว

อ้า...พ่อยังไม่มา หรือพ่อจะโกรธลูกหรืออย่างไร
อ้า...ลูกกราบขอโทษนะพ่อน้า...ที่ได้ว่าพ่อไป
เชิญพ่อลงไวไว เกอะพ่อคุณ

อ้า...พ่อยังไม่มา หรือว่าพ่อไปค้าควายถูกแขกแทงตายนะพ่อน้า
อ้า...พ่อยังไม่มา ไม่มาที่คนทรง
หรือพ่อจะโกรธที่ลูกคิดว่าพ่อตาย ที่พ่อไปค้าควาย

อ้า...เชิญพ่อมาลงเสียโดยดี ลูกจะได้กราบความดีของพ่อที่เหลือหลาย
อ้า...พ่อมาแล้ว พ่อมาแล้ว พ่อมาลง
ลูกดีใจสุดซึ้ง เสียน้กหนา